

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 1153/2026. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.II.232/2024/16. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Kardos Sándor ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt a Kúria Bfv.II.232/2024/16. számú végzése, a Debreceni Ítéltábla Bf.II.229/2023/22. számú ítélete, valamint a Nyíregyházi Törvényszék 1.B.390/2021/38. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panaszban kifogásolt ügy lényege a következő.
- [3] 2.1. A Nyíregyházi Törvényszék 2023. január 30-án kihirdetett 1.B.390/2021/38. számú ítéletével bűnösnek mondta ki az indítványozó II. rendű, valamint az I. rendű, a III. rendű, a IV. rendű és az V. rendű terhelte társtettesként, bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás bűntettében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396. § (6) bekezdés, (5) bekezdés *b*) pont]. Ezért az indítványozó II. rendű terhelte 5 év 6 hónap szabadságvesztésre, 400 napi tétel, napi tételenként 10 000 forint, mindösszesen 4 000 000 forint összegű pénzbüntetésre és a közügyektől 5 évi eltiltásra ítélte, valamint vele szemben 31 834 331 forint erejéig vagyoneklkobzást rendelt el. A törvényszék a szabadságvesztés büntetések végrehajtási fokozatát valamennyi terhelte tekintetében fegyházban állapította meg és kizárta a terhelteket a feltételes szabadságra bocsátás kedvezményéből.
- [4] 2.2. A valamennyi terhelte tekintetében védelmi fellebbezések alapján eljáró Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2023. június 21-én kihirdetett, s ekként jogerős Bf.II.229/2023/22. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét annyiban változtatta meg, hogy a terheltek cselekményeit társtettesként elkövetett költségvetési csalás bűntettének [Btk. 396. § (6) bekezdése, (5) bekezdés *b*) pont második fordulat] minősítette, s a velük szemben kiszabott szabadságvesztés büntetéseket mint bünszervezetben elkövetőkkel szemben tekintette kiszabottnak. A vagyoneklkobzást az I. rendű és az indítványozó II. rendű terhelte tekintetében külön-külön 64 210 829 – 64 210 829 forint erejéig, a III. rendű terhelte esetében 400 000 forint erejéig rendelte el, a IV. rendű, valamint V. rendű terhelte esetében pedig a vagyoneklkobzás alkalmazását mellőzte. A másodfokú bíróság egyebekben az elsőfokú ítéletet – valamennyi terhelte tekintetében – érdemben helybenhagyta.
- [5] 2.3. A jogerős határozattal szemben az I. rendű és az indítványozó II. rendű terhelte védője, valamint a III. rendű, a IV. rendű és az V. rendű terhelte védője terjesztettek elő felülvizsgálati indítványokat.
- [6] Az I. rendű és az indítványozó II. rendű terhelte védője arra hivatkozott, miszerint az alapügyben hozott jogerős ügydöntő határozatban megállapított ítéleti tényállás alapján az elbíráláskor hatályos Btk. szerinti bünszervezetben való elkövetés megállapításához szükséges elemek hiányoznak. A terheltek között ugyanis nem vertikálisnak nevezhető alá-fölé rendeltség volt, hanem egyszerű munkakapcsolat, amely minden csoportos munkavégzésre szükségszerűen jellemző, hiányzik továbbá a hosszabb időre szerveződés megállapíthatósága, a cselekménnyel ténylegesen érintett időszak nagyságára figyelemmel, és nem bizonyított a konspiratív működés sem, miután az nemcsak a konspirációs nyelv használatában merül ki.
- [7] Hivatkozott továbbá arra is, miszerint a III. rendű, a IV. rendű és az V. rendű terhelte tudattartalma eltért védeneci tudattartalmától, a legalább öt éves büntetési tétellel fenyegetett bűncselekmények elkövetésének célja legfeljebb csak az I. rendű és az indítványozó II. rendű terhelte esetében állapítható meg.
- [8] Hivatkozott végül arra is, hogy a Kúria bünszervezet megállapításával kapcsolatos eddigi jogértelmezése álláspontja szerint nem felel meg a jogalkotó akaratának.

- [9] A III. rendű, a IV. rendű és V. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa szerint a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terheltek bűnösségét, s a bűncselekmény törvénysértő minősítése okán törvénysértő büntetést szabott ki velük szemben, amikor a bűnszervezetben való elkövetést terheltekre megállapította. A bűnszervezeti elkövetés megállapítására ugyanis egyértelmű adat nem volt, miután a terheltek régi baráti társaságában hierarchikus tagoltság nem volt és a feladatmegosztás folytán nem alakult ki a terheltek között alá-fölé rendeltséggel járó szervezett elkövetési forma.
- [10] 2.4. A Kúria a 2024. november 28-án meghozott Bfv.II.232/2024/16. számú végzésével – valamennyi terhelt tekintetében – hatályában fenntartotta a Nyíregyházi Törvényszék 1.B.390/2021/38. számú és a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.II.229/2023/22. számú ítéletét.
- [11] A Kúria indokai szerint a felülvizsgálati indítványok előterjesztői szűkítés nélkül kifogásolták a büntetés törvénysértő voltát, ezért az indítványok valamennyi terhelt tekintetében a Be. 649. § (1) bekezdés *b)* pont második fordulat *ba)* alpontja szerinti felülvizsgálati oknak felelnek meg, ezért a Kúria valamennyi indítványt ezen törvényi ok alapján bírálta el. A Kúria ez alapján azt vizsgálta, hogy a bűnszervezetben elkövetés megállapítása az irányadó tényállásban foglalt ténymegállapítások alapján törvényes volt-e.
- [12] A Kúria indokai szerint a bűnszervezetet mint a társas bűnelkövetés alakzatát a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló 1997. évi LXXIII. törvény, 1997. szeptember 15. napjával iktatta be a büntetőtörvénybe. Fogalma 1999. március 1. napjával, majd 2002. április 1. napjával módosult, ez utóbbi alapján a bűnszervezet három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése. Ugyanez a szövegezés került át a 2013. július 1. napján hatályba lépett Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontjába is.
- [13] A bűnszervezet-fogalom ismételt 2019. július 10-i hatálybalépéssel, a Magyarország 2020. évi központi költségvetésének megalkotásáról szóló 2019. évi LXVI. törvény 107. §-ával módosult; újabb két tényállási elem, a hierarchikusan szervezettség és a konspiratív működés követelményének beépítésével a megállapítására vezető feltételrendszer szigorodott. Tekintettel arra, hogy e módosítás 2019. július 10-én, azaz a terheltek terhére rótt bűncselekmények (2018. szeptember–2019. április) elkövetési idejét követően lépett hatályba, ezért az a jelen ügyben – a Btk. 2. §-ának alkalmazása körében, ahogyan azt az alapügyben eljáró bíróságok sem tévesztették szem elől – nem közömbös.
- [14] A 2019. évi LXVI. törvény 107. §-ával módosított Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontja szerint a bűnszervezet megállapításának feltételei: legalább három személyből álló, hosszabb időre, hierarchikusan szervezett, konspiratíván működő csoport, amelynek célja ötévi, vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése. E feltételek egyidejű megléte esetén törvényes a bűnszervezet megállapítása.
- [15] A Kúria indokai szerint a bűnszervezet tagjaként való bűnelkövetés jellegzetessége, annak szervezettsége, strukturáltsága, összehangoltsága, amely magát a bűnszervezetet a legsúlyosabb többes elkövetői alakzattá teszi, a bűnszervezetben való elkövetést pedig az egyik, társadalomra leginkább veszélyes képződménnyé. Az ilyen elkövetői csoportok szándékos bűncselekmények elkövetése érdekében szerveződnek a lehetséges legjobb életvitel kialakítása érdekében, ezért életvitelszerűen foglalkoznak a bűnözéssel, ahol nem a megélhetés vagy a létfenntartás, hanem maga a kifejezett jólét – mások rovására történő – elérése és fenntartása a cél.
- [16] A hosszabb időre való szerveződés lényege, hogy az elkövetés tartama időben nem limitált (Kúria Bfv.II.915/2022/17.). E törvényi feltétel nem a tényszerű hosszabb működést, hanem egy célzatot, a működés időben hosszabb távra való tervezését jelenti. Az irányadó tényállás alapján maga a tevékenység jellege, kivitelezésének módja, így a gyártáshoz szükséges eszközök és a dohánylevelek beszerzése, feldolgozása, értékesítésre előkészítése, ténylegesen a folyamatos működés biztosítása, nem utolsósorban az egész célja, az elkövetők ebből származó rendszeres hasznának biztosítása az alkalmiságon fogalmilag is túlmutat.
- [17] A hierarchikus szervezettséget, illetve a konspiratív működést illetően a Kúria indokai szerint a hierarchikus jelleg nem jelent kidolgozott, fejlett, mereven elhatárolható döntési szinteket. Megállapítható a hierarchikus szervezet, ha a csoport tagjai között legalább két szinten megjelenve irányító-irányított, utasítást adó-utasított személykapcsolat ismerhető fel. A hierarchia a korábbi összehangolt működést specializálja tovább a csoporton belüli feladatmegosztásnak legalább részbeni alá-fölé rendeltségi személykapcsolatban való megjelenésének megkövetelésével. Ha olyan adat áll rendelkezésre, amely akár egy résztvevő szervezői, koordináló, irányító szerepére vonatkozik a feladatok megosztása során, akkor e körülmény olyan alá-fölé rendeltséget jelentő személykapcsolatnak tekinthető, amely megalapozhatja a bűnszervezet megállapítását az új fogalom szerint is (Kúria Bhar.III.571/2019/41. számú végzés [155] bekezdés).

- [18] Az irányadó tényállás alapján a terheltek terhére rótt cselekmény hosszú időre tervezett, folyamatosan „a bűn szervezését” célzó és működtető „vállalkozás”, amelyben a beszerzést, feldolgozást, előkészítést, szállítást koordináló, az értékesítésben domináló szerep az ötletadó és kivitelezésben együttesen közreműködő, e téren már kellő „szakmai ismerettel” is rendelkező I. rendű és II. rendű terhelte volt. A baráti, ismeretségi körükbe tartozó IV. rendű és V. rendű, továbbá III. rendű terhelteket a cselekmények elkövetésébe ők vonták be, a feladatokat megszervezték, terhelte társaikat utasításokkal ellátták. A III. rendű terhelte, a IV. rendű és az V. rendű terhelte, az I. rendű és a II. rendű terhelte által adott megbízások alapján végezték a rájuk bízott tevékenységet, melyért tőlük fizetést kaptak.
- [19] A Kúria indokai szerint továbbá a végzett tevékenység jellege, a dohánylevelek külföldi beszerzése, feldolgozása, értékesítésre előkészítése és mindezek szállítása előre megtervezett, részleteiben kidolgozott egymásra épített struktúra nélkül – amelyben világosan elkülönülő feladatmegosztás és végrehajtási metódus van – nem képzelhető el. A terheltek közötti kapcsolat ezáltal alá-fölé rendeltségi, irányító és irányított személyek megállapítását lehetővé tevő jegyeket hordoz, amely a hierarchikus szervezetségnek feleltethető meg.
- [20] Mindezeket túl a bűnszervezet megállapításának nem törvényi feltétele sem a terhelte és az elkövetőtársai közötti ismeretségi viszony, sem annak hiánya, de a baráti-ismeretségi viszony sem jelent automatikusan mellérendeltséget közös tevékenység végzése során.
- [21] A konspiratív működés vonatkozásában a Kúria megállapította, hogy konspiráció alatt egyfajta titkos szervezettség és leplezett működés értendő, melynek célja a csoport tényleges tevékenységének elfedése. Célja a hatósági felderítés megghiúsítása; annak elérése, hogy a titokban történő szerveződés folytán a bűncselekmény és az elkövetők személye a külvilág számára ne legyen felismerhető, belső információk ne kerüljenek ki. A csoport konspiratív működése lényegében a korábbi fogalom összehangolt működésének feleltethető meg, amennyiben az a külvilág elől rejtve valósul meg, de nem jelenti a teljes szervezet minden tagjával való együttműködést, hanem az egyes cselekményekhez rendelt személyek összehangolt tevékenységét feltételezi (Kúria Bhar.III.571/2019/41. számú végzés [156] bekezdés).
- [22] Az irányadó tényállás szerinti a tevékenység „biztonságos”, vagyis más elől rejtett működtetése érdekében a terheltek minden lehető intézkedés megtettek. Ennek csak egy része a ténylegesen tevékenységük középpontjában álló dohánygyártmány burkolt nevekben megjelölő, valamint annak jellemzői és a működtetéssel összefüggő releváns tények kapcsán a kódnyelv használata. A lekövethetőség, a figyelem bármiféle felkeltése megelőzésének érdekében a „vállalkozás” eltérő személy tulajdonában álló ingatlanra telepítése, a szállítás során ugyancsak más tulajdonában álló, bérelt gépjármű használata, a folyamatos, a közúti ellenőrzések, pénzügyőrök és rendőrök jelenlétére vonatkozó információátadást célzó telefonos kapcsolattartás szükségességének előre eltervezettsége és megfelelő működtetése, a cselekmények és az elkövetők felderítésének megnehezítését, valamint a cselekmény minél hosszabb ideig való leplezését célozta. Ha pedig a külvilág elől rejtve megvalósított cselekmény a szervezetben résztvevő terheltek összehangolt tevékenységével párosul, ez pontosan a bűnszervezet megállapításához megkívánt konspiratív működés fogalmának felel meg.
- [23] A Kúria indokaiban kitért arra is, miszerint a bűnszervezeti elkövetés megállapításához a bűnszervezet Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontjában tételezett tárgyi ismérveknek nem az egyes terheltek magatartásában kell tükröződnie, hanem a szervezet tevékenységében. A bűncselekmény elkövetője bűnszervezetben elkövetőnek minősülhet akkor is, ha maga csupán esetleg vesz részt a szervezet célját képező bűncselekmény elkövetésében, csupán egyetlen bűncselekményt (részcselekményt) megvalósítva, miközben a szervezet kialakult hierarchiájában akár részt sem vesz és a további elkövetőkkel konspiratív kommunikációt nem folytat, feltéve, hogy tudata a Btk. értelmező rendelkezései között meghatározott e tárgyi ismérveket, illetve az ezeknek megfelelően megvalósított életbeli tényeket átfogja (4/2005. BJE jogegységi határozat II. pont; Kúria Bfv.II.1.033/2021/32.). A jelen esetben pedig ennél jóval többről is szó van.
- [24] A kezdeményező és irányító I. rendű és II. rendű terhelten túl a többi terhelte is tisztában volt a működés mibenlétével és módjával, de annak jogellenességével is, hiszen jellegében azonos bűncselekmény miatt ítélte el a bíróság jogerősen a III. rendű, a IV. rendű és az V. rendű terhelteket is, ekként tudatuk a bűnszervezet törvényben meghatározott tárgyi ismérveit átfogta, amely a bűnszervezet jogkövetkezményei alkalmazásának nélkülözhetetlen feltétele. Az pedig ebből a szempontból közömbös, hogy ők *quasi* „alkalmazottként” vettek részt a szervezet tevékenységében.
- [25] A Kúria ekként megállapította, hogy az eljáró bíróságok a jogerős ítéletben törvényesen állapították meg, hogy a terheltek a cselekményüket bűnszervezetben követték el, és törvényesen alkalmazták annak a büntetési tételre kiható jogkövetkezményeit is.
- [26] A Kúria – az I. rendű és II. rendű terhelte védője által a Kúria bűnszervezet jogértelmezését ért kifogásai kapcsán – rámutatott, hogy a Kúria Alaptörvényből fakadó legfontosabb feladata a jogegység, a bíróságok egységes

ítélkezési gyakorlatának biztosítása. Az egységes és az Alaptörvénnyel összhangban álló joggyakorlatot elsősorban nem igazgatási eszközök, hanem a Kúria döntéseinek kötelező ereje biztosítja, az erre épülő korlátozott precedens-rendszer a jogegység biztosításának alkotmányos, gyors és hatékony eszköze.

- [27] 2.5. Ezt követően nyújtotta be a II. rendű terhelt az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybírósághoz, és indítványozta a Kúria Bfv.II.232/2024/16. számú végzése, a Debreceni Ítéltábla Bf.II.229/2023/22. számú ítélete, valamint a Nyíregyházi Törvényszék 1.B.390/2021/38. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Álláspontja szerint a támadott döntések ellenétesek az Alaptörvény II. cikkével, illetve a XXVIII. cikk (1), (4) és (7) bekezdéseivel.
- [28] Az indítvány szerint az ügyben az eljáró bíróságok a bünszervezet fogalmának Alaptörvénnyel ellentétes értelmezése folytán megsértették a tisztességes eljáráshoz való jogot. Egy szabályozás felülírása, kitágítása a bíróságok részéről ugyanis már nem jogértelmezési, hanem *contra legem* jogalkalmazási – tulajdonképpen jogalkotási – tevékenységet jelent, ami felveti a bíróságok törvényeknek való alávetettsége elvének, a jogbiztonságnak és a tisztességes eljáráshoz való jognak a sérelmét.
- [29] Álláspontja szerint nem bizonyították a bíróságok a bünszervezet fennállását, a vádlottak cselekménye nem megy túl egy átlagos szervezetség szintjén, nem valósult meg a legalább három személy megállapodása sem, nem bizonyított továbbá, hogy a III. rendű, IV. rendű és V. rendű vádlottak tudattartalma teljes bizonyossággal átfogta volna azt a tényt, hogy bünszervezet keretein belül hajtják végre cselekményüket. A bűncselekmény – a kívülállók, hatóságok vagy egyes elkövetők elől való – leplezésének természetes szándéka önmagában nem lehet elegendő a bünszervezetben történő elkövetés megállapításához.
- [30] Az indítványozó hivatkozott továbbá arra, miszerint a Kúria jogértelmezése nem felel meg a jogalkotó akaratának. E tekintetben – az idegen szavak és kifejezésének szótárára alapítottnak – hivatkozik egyrészt a görög eredetű hierarchia szó jelentésére, mely rangsort, szigorú alá-fölé rendeltségi sort, míg a hierarchikus kifejezés valamilyen hierarchia szerint felépülő rangsort jelent. Ehhez képest a latin eredetű konspiráció alatt összeesküvést, a titkos tevékenység folytatására az illegális szervezetek által felépített rendszert kell érteni, míg a konspiratív kifejezés azt jelenti, hogy az adott eljárás a titkos tevékenységre jellemző, azzal kapcsolatos. Az Alaptörvény 28. cikkéből következően a bíróságoknak a teleologikus értelmezés alapján a jogalkotó szándékát is figyelembe kellett volna vennie, erre viszont nem került sor.
- [31] Tekintettel arra, hogy az ügyben eljáró bíróságok a feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit nem vizsgálták meg kellő alaposággal, és nem indokolták meg kellőképpen ezen érvek értékelését, ezért sérült a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező indokolási kötelezettség követelménye is.
- [32] Végezetül hivatkozik az indítványozó az Alaptörvény II. cikkének sérelmére is. Indokai szerint a bűnfelelősség elve alapján vizsgálni kell a tettes viszonyát magatartásához és annak eredményéhez. A 4/2005. Büntető jogegységi határozat kimondja, hogy „a Btk. 98. § (1) bekezdése akkor alkalmazható, ha az elkövető tudata a bünszervezet Btk. 137.§ 8. pontjában meghatározott tárgyi ismérveit átfogja.” A magyar büntetőjog az egyéni felelősségen alapuló büntetőjogi felelősségen nyugszik, ennek megfelelően vizsgálni kell, hogy az elkövető tudattartalma átfogta-e a bünszervezetben való elkövetés tényét. A tudattartam két irányba, az ún. alapcselekmény tekintetében és ezzel párhuzamosan a bünszervezet tárgyi ismérveinek felismerése tekintetében vizsgálendő. Mindezek alapján jelen ügyben az indítványozó II. rendű terhelt tudattartalma testvérével, az I. rendű terhelttel volt azonos, míg az ügy további terheltjei teljesen más tudattartalommal rendelkeztek, így a cselekmény bünszervezetben történő elkövetésének megállapítása nemcsak a hatályos büntetőjogot, hanem az Alaptörvény sérelmét is eredményezi.
- [33] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [34] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdés szerinti hatvan napos határidőn belül terjesztette elő.
- [35] 3.2. Az Abtv. 27. §-a értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és jogorvoslati

lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette, érintettsége terheltként fennáll a támadott bírósági döntéssel összefüggésben.

- [36] 3.3. Az indítvány részben eleget tett az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt követelményeknek. Az indítvány felhívja az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó szabályt és kifejezett kérelmet tartalmaz a jogkövetkezmény megállapítására, előadja az eljárás megindításának indokait, a tisztességes eljáráshoz való jog vonatkozásában annak sérelmének lényegét, megjelöli a támadott bírói döntéseket, valamint az Alaptörvény sérülni vélt szabályait.
- [37] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény II. cikke, valamint a XXVIII. cikk (4) és (7) bekezdései vonatkozásában az indítvány releváns, alkotmányjogi érvelést nem tartalmaz.
- [38] Az indítvány szerinti, az Alaptörvény II. cikke, az emberi méltósághoz való jog vonatkozásában megfogalmazott aggályok, kifogások nem állnak értékelhető összefüggésben az emberi méltósághoz való jog alkotmányos tartalmával és ezzel kapcsolatban az indítványozó érvelést nem terjesztett elő {3374/2024. (X. 18.) AB végzés, Indokolás [45]; 3004/2020. (II. 4.) AB végzés, Indokolás [38]–[40]}. Hasonlóképpen nem terjesztett elő az indítvány önálló alkotmányos érvelést a XXVIII. cikk (4) bekezdése (*nullum crimen* elv) és a XXVIII. cikk (7) bekezdése (jogorvoslathoz való jog) vonatkozásában sem.
- [39] 3.4. Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát. E feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [40] 3.4.1. Az Alkotmánybíróság az indítványozónak a bírósági határozatokban megállapított bünszervezetben elkövetés ellenében felhozott érvei vonatkozásában ismételtlen megjegyzi a következőket.
- [41] A bünszervezet fogalmisága, illetve a bünszervezetben elkövetés megállapíthatósága kapcsán értelemszerűen a vonatkozó nemzetközi egyezmény tartalmisága és a nemzetközi szabályozás tartalma képez a jogalkalmazásnak alapot.
- [42] A bünszervezetre vonatkozó szabályozás nemzetközi alapjaként 1998. december 21-én az Európai Unió Tanácsa együttes fellépést fogadott el az Európai Unió tagállamaiban a bűnöző szervezetben való részvétel büncselekménnyé nyilvánításáról. 2000. december 14-én a 2282/2000. (XI. 29.) számú Korm. határozat alapján a belügyminiszter aláírta az ENSZ keretében létrejött Egyezményt a határon átnyúló szervezett bűnözés ellen. Az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezmény a 2006. évi CL. törvénnyel került kihirdetésre.
- [43] Az Egyezmény 2. cikk a) pontja szerint a szervezett bűnözői csoport bizonyos ideig fennálló, három vagy több főből álló strukturált csoport, amely összehangoltan működik egy vagy több, a jelen Egyezményben meghatározott súlyos büncselekmény elkövetése céljából, közvetlen vagy közvetett módon pénzügyi vagy más anyagi haszon megszerzésére törekedve. A c) pont értelmében a strukturált csoport nem egyetlen büncselekmény azonnali végrehajtására, és nem alkalmasszerűen létrehozott csoport, amelyben nem szükséges, hogy tagjai pontosan meghatározott szerepekkel rendelkezzenek, vagy hogy tagsága állandó legyen, illetőleg fejlett hierarchiával rendelkezzen {3470/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [28]; 3471/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [28]; 3472/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [28]; 3473/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [28]; 3029/2024. (I. 24.) AB határozat, Indokolás [33]–[36]}.
- [44] Ehhez képest a hierarchikus kapcsolat sem a korábbi Btk. bünszervezet fogalma, sem az Egyezmény alapján nem elvárta. A hatályos Btk. nem tartalmaz törvényi értelmezést a 459. § (1) bekezdés 1. pontjában meghatározott bünszervezet-fogalom körében a „hierarchikusan szervezett” és a „konspiratíván működő” fogalmi elemekhez. Ezek értelmezése a jogalkalmazó, a bíróság feladata. A jogalkalmazó alkotmányossági kötelességének eleget téve értelmezésekor figyelembe veszi a jogszabályhoz fűzött indokolást, azonban annak kötőereje nincs, az nem anyagi jogi szabály. A törvényi indokolás az egyes fogalmi elemek megállapításához ad értelmezési segítséget. A bíróság feladata megvizsgálni minden ügyben, hogy megállapítható-e az adott tényállás alapján a bünszervezetben elkövetés. A bíróság számára e tekintetben mindig az alanyi oldal vizsgálata a lényeges. A terheltnek tudnia kellett, hogy azt a büncselekményt, aminek elkövetői, bünszervezetben valósítják meg.
- [45] A jogszabályi változás folytán a „hierarchikus” szervezettség nem jelenti valamennyi bünszervezetben résztvevő személy hierarchiában való elhelyezkedését. Amennyiben olyan adat áll rendelkezésre, amely akár egy résztvevő szervezői, koordináló, irányító szerepére vonatkozik a feladatok megosztása során, akkor e körül-

mény olyan alá-fölé rendeltséget jelentő személykapcsolatnak tekinthető, amely megalapozhatja a bünszervezet megállapítását az új fogalom szerint is.

- [46] A csoport konspiratív működése – ami nem más, mint az együttreménykedés, „összeesküvés” – lényegében a korábbi fogalom szerinti „összehangolt működéssel” összhangban álló, a leplezettség pedig ennek a mikéntje. Amennyiben a külvilág elől rejtve valósul meg, akkor értelemszerűen nem jelenti a teljes szervezet minden tagjával való együttműködést, hanem az egyes cselekményekhez rendelt személyek összehangolt tevékenységét feltételezi [Bfv.III.745/2021/30., idézi: 3470/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [31]; 3471/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [31]; 3472/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [31]; 3473/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [31]; 3029/2024. (I. 24.) AB határozat, Indokolás [39]–[40]].
- [47] 3.4.2. Ehhez képest a törvénysértésre (*contra legem* jogértelmezésre) történő indítványozói hivatkozás esetén az Alkotmánybíróság kizárólag abban az esetben semmisíthetné meg a támadott döntéseket, amennyiben a bíróságok nyilvánvalóan a törvény szövegével ellentétes, vagy azt teljes mértékben kiüresítő jogalkalmazás révén az alaptörvény-ellenesség szintjére (*contra constitutionem*) is felérően törvénysértő határozatot hoznának.
- [48] Hasonlóképpen, az indokolási kötelezettség körében e követelményéből az fakad, hogy a bíróság döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően köteles számot adni, vagyis a bíróság kötelezettsége, hogy az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon [ld. pl.: 3370/2023. (VII. 19.) AB végzés, Indokolás [27]; 1041/2026. (II. 6.) AB végzés, Indokolás [35]].
- [49] A támadott döntésekben rögzített indokolás azonban sem az indokolási kötelezettség sérelmének, sem az alaptörvény-ellenes jogértelmezés kételyét – és ezeken keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét – nem veti fel.
- [50] A Kúria támadott végzése részletesen értelmezte a bünszervezet fogalmát és indokolta, hogy az irányadó törvényi tényállásban tisztázottak alapján miért állapítható meg a bünszervezet fennállása. Ennek körében részletesen számot adott arról, miért nem vezethetett eredményre az indítványozó (illetve terheltársai) érvelése.
- [51] Önmagában az a tény, hogy az indítványozó valamely kérdésben nem osztja az ügyben eljáró bíróság indokolt jogi álláspontját, illetőleg valamely jogszabályi rendelkezést az indítványozó szerint az eljáró bíróságok megsértettek (vagy helytelenül értelmeztek), még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől [lásd például: 3275/2022. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [21]].
- [52] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint hangsúlyozza azt is, hogy a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során az eljáró bíróságok feladata. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének (annak, hogy a bíróságok egy-egy tényt miként értékelték), valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik felhatalmazással. A bíróság ezen értékelő tevékenysége nem lehet alkotmányossági vizsgálat tárgya [21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [24]; 3013/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [18]; 3221/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [14]–[15], 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]].
- [53] 4. Ekként az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései szerint eljárva, az Abtv. 27. § (1) bekezdésére tekintettel, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján – visszautasította.

Budapest, 2026. március 10.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/842/2025.